

บทที่ 8

การสังเคราะห์สภาพการณ์ที่น่าจะเป็นจริง และการพิสูจน์สมมติฐานเบื้องต้น

สำหรับในบทนี้ผู้วิจัยได้นำสภาพการณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ซึ่งแบ่งเป็นความคิดเห็นส่วนใหญ่และความคิดเห็นส่วนน้อย มาพิจารณาวิเคราะห์ประกอบกับสภาพการณ์ที่ฟังปรารภ โดยอาศัยหลักเหตุผล โอกาสความเป็นไปได้ และความต่อเนื่องของสภาพการณ์ เพื่อสังเคราะห์และกำหนดเป็นสภาพการณ์ที่น่าจะเป็นจริง พร้อมทั้งเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพการณ์ที่น่าจะเป็นจริงซึ่งได้มาจากการสังเคราะห์กับสภาพการณ์ที่ฟังปรารภในแต่ละประเด็นไปพร้อมกัน ซึ่งผลที่ได้นำไปสู่การกระบวนการในการพิสูจน์สมมติฐาน รวมทั้งทำนายลักษณะและรูปแบบขององค์การที่จัดทำบริการสาธารณะที่น่าจะเป็นจริงต่อไป

1. การสังเคราะห์สภาพสังคมด้านที่เกี่ยวข้องกับภารกิจพื้นฐานของรัฐที่น่าจะเป็นจริง

จากการวิเคราะห์สภาพสังคมด้านที่เกี่ยวข้องกับภารกิจพื้นฐานของรัฐที่ฟังปรารภ (ในบทที่ 6 หัวข้อที่ 1 หน้า 139-146) และข้อมูลแนวโน้มสภาพสังคมด้านที่เกี่ยวข้องกับภารกิจพื้นฐานของรัฐจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐาน (ในบทที่ 7 หัวข้อที่ 1 หน้า 157-167) พบว่าสามารถนำมาสังเคราะห์เป็นสภาพสังคมด้านที่เกี่ยวข้องกับภารกิจพื้นฐานของรัฐที่น่าจะเป็นจริงได้ ดังนี้

1.1 ความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไยภายนอกรัฐ

สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงด้านความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไยภายนอกรัฐ ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ประเด็น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1.1 ความมั่นคงปลอดภัยของรัฐ

ความมั่นคงปลอดภัยของรัฐน่าจะมีมากขึ้น เนื่องจากมีการพัฒนาศักยภาพของชาติในการป้องกันประเทศ ด้วยการผนึกกำลังจากทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบในการรักษาความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของชาติ พร้อมทั้งมีการจัดเตรียมและพัฒนากองทัพอย่างเป็นระบบ ทันสมัย มีโครงสร้างกำลังกองทัพที่เหมาะสม มีความพร้อมรบและมีขีดความสามารถที่จะทำการรบได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกระดับของสถานการณ์ที่กระทบต่อผลประโยชน์ของชาติ อีกทั้งการใช้กองกำลังทหารเพื่อรุกรานหรือละเมิดอธิปไตยระดับชาติจากรัฐอื่นน่าเป็นไปได้ยาก

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.1.1 หน้า 139) ซึ่งได้กล่าวถึงไปก่อนหน้านี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพที่ไม่แตกต่างกัน

1.1.2 การถูกล่วงละเมิดอธิปไตย และการคุกคาม

การถูกล่วงละเมิดไม่น่าจะเกิดขึ้นเนื่องจากการพัฒนาความร่วมมือทางทหารและความเข้าใจอันดีกับกองทัพของประเทศเพื่อนบ้านและกลุ่มอาเซียนอย่างใกล้ชิด แต่อาจการกระทบกระทั่งกันระหว่างกองกำลังขนาดย่อมในพื้นที่ที่ยังไม่ชัดเจน ส่วนการคุกคามจะมาจากประเทศมหาอำนาจหรือกลุ่มภายนอกภูมิภาคซึ่งเป็นประเด็นทางด้านเศรษฐกิจการค้า

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.1.2 หน้า 139) ซึ่งได้กล่าวถึงไปก่อนหน้านี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

1.1.3 ความสงบเรียบร้อยตามพื้นที่แนวชายแดน

ความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดนน่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากประชาชนตามแนวชายแดน จะได้รับการคุ้มครอง และจัดระเบียบให้ได้รับความสะดวกและปลอดภัย พร้อมทั้งมีการพัฒนาประสิทธิภาพด้านการข่าวของมวลชนในพื้นที่ บริหารกิจการชายแดนในการรักษาความมั่นคงภายใน เพื่อให้พื้นที่ชายแดนมีความสงบสุข และมีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งการจัดระเบียบการสัญจรข้ามแดน ประสานและให้ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่ยังคงมีปัญหาการกระทำผิดกฎหมาย การลักลอบขนสินค้า ยาเสพติดและการลักลอบเข้าเมืองปรากฏให้เห็นอยู่เนื่องจากกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศยังอ่อนแอ

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.1.3 หน้า 139) ซึ่งได้กล่าวถึงไปก่อนหน้านี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพแตกต่างกันเล็กน้อย

1.2 ความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไชภายในรัฐ

สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงด้านความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไชภายในรัฐ ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ 4 ประเด็น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.2.1 ความเป็นปึกแผ่น แน่นแฟ้นของคนในชาติ

ถึงแม้จะมีการสร้างและปลูกจิตสำนึกในความรักชาติและความเป็นไทยโดยเน้นการสร้างความร่วมมือจากสถาบันและองค์กรในสังคม แต่ความสามัคคี แน่นแฟ้นของคนในชาติยังน่าจะมีอยู่ในระดับต่ำเนื่องจาก มีการแบ่งแยกกันออกเป็นกลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มผู้มี

อำนาจ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส หรือกลุ่มความเชื่อที่รวมตัวกันด้วยประเด็นเฉพาะกิจอย่างหลวมๆ โดยจะแสดงความขัดแย้งกันออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน ในส่วนของปัจเจกบุคคลจะมีความแปลกแยก เนื่องจากมีความแตกต่างทางสังคมที่มีความหลากหลาย

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.2.1 หน้า 140) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพแตกต่างกัน

1.2.2 ปัญหาการก่อการร้าย

การก่อการร้ายมีแนวโน้มซับซ้อนยิ่งขึ้นและมีความเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นปัญหาอื่น เช่น ยาเสพติด การสูญเสียผลประโยชน์ เชื้อชาติ และศาสนา โดยกลุ่มที่ก่อเหตุอาจมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมและองค์กรก่อการร้ายข้ามชาติ จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้วยการมีระบบเตือนภัยที่อาศัยการสนธิกำลังของเรือชายฝั่งภายในและภายนอกประเทศ พร้อมทั้งเพิ่มระดับความร่วมมือทางด้านการข่าว การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การจัดตั้งช่องทางติดต่อสื่อสารระหว่างกัน และการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้อง

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.2.2 หน้า 140) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพค่อนข้างแตกต่างกัน

1.2.3 การเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อย

มีการเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อยมีความเป็นไปได้ที่จะเพิ่มมากขึ้นในลักษณะของการเรียกร้อง แสวงหาเอกสิทธิ โดยเฉพาะชนกลุ่มน้อยบริเวณตามแนวชายแดน และอาจมีปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนและการเลือกปฏิบัติเกิดขึ้นกับชนต่างเชื้อชาติ และทำให้ไทยถูกเพ่งเล็งจากประชาคมโลก หรือได้รับหวาดระแวงจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กลุ่มผู้หลบหนีการสู้รบตามแนวชายแดน แรงงานต่างชาติ สตรีและเด็กต่างชาติที่ถูกลักลอบนำเข้ามาขอทานหรือบริการทางเพศในไทยหรือผ่านไทยไปยังประเทศอื่น

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.2.3 หน้า 140) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพแตกต่างกันเล็กน้อย

1.2.4 การแพร่ระบาดของยาเสพติด

การแพร่ระบาดของยาเสพติดน่าจะคงปรากฏให้เห็นอยู่เนื่องจาก แหล่งผลิตอยู่ในประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศไทยจึงเป็นทางผ่านและเป็นตลาดที่ใกล้ที่สุด ซึ่งยาเสพติดจะทะลัก

มาตามแนวชายแดน และสามารถแพร่กระจายในรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการซื้อที่ยังคงมีอยู่ จึงจำเป็นต้องแก้ไขโดยการลดความต้องการซื้อโดยการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่สังคม การลดจำนวนผู้เสพโดยการนำผู้เสพเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟู และอาศัยกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อนบ้านเพื่อจัดแหล่งผลิต และตัดช่องทางการกระจายของยาเสพติด

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.2.4 หน้า 140) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพแตกต่างกันเล็กน้อย

1.3 ความสงบและเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงด้านความสงบและเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ประเด็น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.3.1 ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของประชาชนในสังคม

ความสงบสันติสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคมยังคงมีปัญหาลากยาวให้เห็นอยู่เนื่องจากจิตสำนึกสาธารณะในการอยู่ร่วมกันของประชาชนยังอยู่ในระยะเริ่มต้น และกลไกในการคุ้มครองสังคมและกลไกในการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยยังไม่ครอบคลุม และยังไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างเป็นธรรมทั่วถึง โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นยังขาดกลไกในการดูแลตนเอง

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.3.1 หน้า 141) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพแตกต่างกัน

1.3.2 การเคลื่อนไหวและการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มคน

การเคลื่อนไหวและชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มคนน่าจะยังปรากฏให้เห็นอยู่เนื่องจากประชาชนมีความกล้าแสดงออก กล้าทักท้วง ให้ความสนใจกับการปกป้องรักษาสิทธิ และมีความต้องการโอกาสที่เท่าเทียมมากยิ่งขึ้น ซึ่งการเคลื่อนไหวจะเป็นไปเพื่อให้รัฐเข้ามาแก้ไขปัญหาของกลุ่ม เช่น การเข้าสู่แหล่งทุน ความไม่เสมอภาคในโอกาส และสิทธิ ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยกลไกในการจัดการปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.3.2 หน้า 141) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพแตกต่างกัน

1.3.3 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สวัสดิภาพของประชาชนในสังคม

ถึงแม้สัดส่วนคดีที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลง แต่ประชาชนยังคงขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งสวัสดิภาพในการดำเนินชีวิต เนื่องจากแต่ละคดีจะมีความซับซ้อนและรุนแรงยิ่งขึ้น อีกทั้งระบบในการสอดส่องดูแล และพิทักษ์สวัสดิภาพของประชาชน รวมทั้งกลไกในการบริหารกระบวนการยุติธรรม ยังขาดความสามารถและเอกภาพ จึงจำเป็นต้องอาศัยการสร้างระบบสอดส่องป้องกันที่ต้นตัวต่อปัญหา และมีการเฝ้าระวังภัยที่มีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายอย่างเป็นระบบ

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.3.3 หน้า 141) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพแตกต่างกัน

1.4 ภาวะสิทธิเสรีภาพ และความเป็นธรรมภายในสังคม

สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงด้านภาวะสิทธิเสรีภาพ และความเป็นธรรมภายในสังคม ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ประเด็น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.4.1 สิทธิและเสรีภาพของประชาชน

สิทธิและเสรีภาพของประชาชนจะกว้างขวางยิ่งขึ้น เนื่องจากประชาชนเริ่มมีความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญ และมีกฎหมาย กฎระเบียบที่สร้างหลักประกันความเป็นธรรมในสังคม รวมทั้งมีกลไกในการพิทักษ์คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเกิดขึ้น

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.4.1 หน้า 141) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

1.4.2 การกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย การละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่เกิดขึ้นภายในสังคม

การกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย การละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่เกิดขึ้นภายในสังคม น่าจะยังปรากฏให้เห็นอยู่ การละเมิดมักเกิดขึ้นกับเหยื่อที่เป็นผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มผู้อ่อนแอในสังคม ซึ่งเป็นการละเมิดด้วยความจงใจและอาศัยช่องว่างทางกฎหมาย โดยรูปแบบของการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายมีความซับซ้อนขึ้น และมีแนวโน้มเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.4.2 หน้า 142) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพแตกต่างกัน

1.4.3 ความเสมอภาค ความเป็นธรรมและความยุติธรรมที่เกิดขึ้นกับประชาชน

ความเสมอภาค ความเป็นธรรมและความยุติธรรมที่เกิดขึ้นกับประชาชนอาจจะยังมีความเหลื่อมล้ำอยู่เนื่องจากกลุ่มผู้มีอำนาจ หรือกลุ่มผู้ได้เปรียบทางโอกาส หรือกลุ่มที่ถือครองทรัพยากรยังมีบทบาทในสังคม และอาศัยความได้เปรียบนั้นมาคุ้มครองตนหรือกลุ่มของตน ประชาชนที่ด้อยโอกาส ขาดงาน หรือเสียเปรียบทางสังคม เหี้ยอ พยาน และผู้เสียหายยังไม่ได้รับการคุ้มครองทั้งก่อนและหลังการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างจริงจัง

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.4.3 หน้า 142) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพแตกต่างกัน

1.5 บทบาทของรัฐในการต่างประเทศ

สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงด้านบทบาทของรัฐในการต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ 4 ประเด็น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.5.1 ความสัมพันธ์และบทบาทประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

ความสัมพันธ์และบทบาทประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านน่าจะเป็นไปในทิศทางที่ดี โดยประเทศไทยอาศัยความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้งเสริมสร้างความร่วมมือ ศักยภาพ และการพึ่งพากัน เพื่อการพัฒนาเป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคเข้าด้วยกัน แต่อาจมีปัญหาการกระทบกระทั่งเกี่ยวกับพื้นที่ที่ไม่ชัดเจนในการแบ่งสรรทรัพยากร และอาจมีความหวาดระแวงต่อกันบ้างจากประวัติศาสตร์ที่เคยขัดแย้งกัน

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.5.1 หน้า 142) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

1.5.2 ความสัมพันธ์และบทบาทประเทศไทยในระดับภูมิภาค

ความสัมพันธ์และบทบาทประเทศไทยในระดับภูมิภาคน่าจะเป็นไปในทิศทางที่ดี ประเทศไทยอาศัยเอกลักษณ์ของความเป็นสังคมยืดหยุ่น เปิดกว้าง สามารถประสานประโยชน์ท่ามกลางความหลากหลายเป็นตัวกลางในการเจรจาเพื่อสร้างสันติภาพในภูมิภาค และอาจมีบทบาทเป็นผู้ในนำในภูมิภาค เนื่องจากมีศักยภาพต่อรองด้านเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศสูงจนเป็นที่ยอมรับจากประชาคมระดับภูมิภาค

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.5.2 หน้า 143) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

1.5.3 ความสัมพันธ์และบทบาทประเทศไทยในเวทีโลกและการเข้าร่วมองค์การระหว่างประเทศ

ความสัมพันธ์และบทบาทประเทศไทยในเวทีโลกและการเข้าร่วมองค์การระหว่างประเทศน่าจะเป็นไปในทิศทางที่ดี ประเทศไทยมีความเข้มแข็งในการดำเนินความสัมพันธ์กับนานาประเทศอย่างมีเอกภาพ สนับสนุนและให้ความร่วมมือกับสหประชาชาติ แสดงบทบาทตามโอกาส และประเด็นที่เหมาะสม แต่อาจมีความสัมพันธ์โน้มเอียงกับประเทศมหาอำนาจบางประเทศหรือบางกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติ

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.5.3 หน้า 143) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพแตกต่างกันเล็กน้อย

1.5.4 สิทธิและความเป็นธรรมของคนไทยในต่างประเทศ

สิทธิและผลประโยชน์ของประเทศไทยและคนไทยในต่างประเทศน่าจะได้รับ ความเอาใจใส่ และปกป้องคุ้มครองมากขึ้น เนื่องด้วยตัวแทนของรัฐในต่างประเทศจัดระบบการทำงานให้มีเอกภาพโดยอาศัยระบบเอกอัครราชทูตแบบบูรณาการ (เอกอัครราชทูต CEO) ภายใต้แนวคิด “ทีมไทยแลนด์” และดำเนินการกิจด้านการต่างประเทศด้วยความร่วมมือในทิศทางเดียวกัน

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.5.4 หน้า 143) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

1.6 ภาวะเศรษฐกิจการคลังของประเทศ

สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงด้านภาวะเศรษฐกิจการคลังของประเทศ ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ประเด็น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.6.1 สถานะทางการเงิน การคลัง

สถานะทางการเงินมีความเข้มแข็งโดยมีระบบภูมิคุ้มกัน เพื่อป้องกันความผันผวนจากเศรษฐกิจการเงินโลก แต่ยังคงขาดศักยภาพในการระดมทุน และกระจายทุน ส่วนสถานะทางการคลังน่าจะมีแนวโน้มที่มั่นคงด้วยรักษาวินัยทางการคลัง มีการบริหารหนี้สาธารณะที่ดี

โดยควบคุมและลดการก่อหนี้ แต่อาจประสบปัญหาด้านการออม และการกระจายอำนาจการคลังและถ่ายโอนภารกิจไปสู่ท้องถิ่นบ้าง

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.6.1 หน้า 144) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้นี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพแตกต่างกันเล็กน้อย

1.6.2 การจัดทำงบประมาณ และระบบงบประมาณ

น่าจะมีการจัดทำงบประมาณแบบสมดุล หรือเกินดุลเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในระบบเศรษฐกิจ และมีระบบงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นผลงาน มีการประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ สามารถสนับสนุนนโยบายตามแผนของชาติและควบคุมรายจ่ายได้อย่างคุ้มค่าและตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งมีแผนบูรณาการงบประมาณ และมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำบัญชีภาครัฐ เพื่อให้การบริหารงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.6.2 หน้า 144) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้นี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

1.6.3 การเป็นหนี้ของประเทศ ทรัพย์สินของรัฐ และการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

การเป็นหนี้ของประเทศไทย น่าจะมีแนวโน้มที่ดีขึ้น โดยควบคุมการก่อหนี้สาธารณะให้ลดลง และจัดลำดับความสำคัญของการลงทุนภาครัฐให้เกิดความประหยัดคุ้มค่า พร้อมทั้งปฏิรูปโครงสร้างภาษีอากรให้เกิดความสามารถในการแข่งขันได้และบริหารรายได้ภาครัฐให้มีพอเพียงกับการะบบงบประมาณที่จะเพิ่มขึ้น และมีการกระจายถ่ายโอนทรัพย์สินของรัฐรวมทั้งแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เพื่อลดภาระและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภาครัฐให้คล่องตัว

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.6.3 หน้า 144) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้นี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

1.7 การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เมืองหลวง เมืองในภูมิภาค และท้องถิ่น

สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงด้านการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เมืองหลวง เมืองในภูมิภาค และท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ประเด็น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.7.1 การเปลี่ยนแปลงและความเป็นไปของเมืองหลวง

เมืองหลวง ไม่น่าจะมีความเปลี่ยนแปลงในด้านการเติบโตของเมือง แต่น่าจะมีการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารจัดการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยลดความแออัดของเมือง และพัฒนาเมืองให้ประชาชนได้รับความสะดวก มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีชีวนามัยที่ดีจากการใช้อาคาร ที่ดิน และทรัพยากร มีคุณภาพชีวิตที่เหมาะสม รวมทั้งแก้ไขและป้องกันปัญหาด้านการจราจร สิ่งแวดล้อม มลพิษ ความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเมือง อาจมีการสร้างระบบเชื่อมโยงไปสู่เมืองบริวารที่มีพื้นที่ใกล้เคียงกัน

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.7.1 หน้า 145) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

1.7.2 การเปลี่ยนแปลงและความเป็นไปของจังหวัดที่เป็นเมือง

จังหวัดหรือพื้นที่ที่มีความพร้อมจะมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างรวดเร็ว โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจจะขยายตัวในลักษณะกระจุกเป็นหย่อมๆ ควบคุมได้ยาก และขาดการวางระบบผังเมืองรองรับการเติบโตที่ดี ซึ่งจะทำให้เมืองเหล่านั้นมีปัญหาชีวนามัย การใช้อาคาร ที่ดิน และแหล่งน้ำแบบเดียวกับเมืองหลวง

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.7.2 หน้า 145) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพแตกต่างกัน

1.7.3 การเปลี่ยนแปลงและความเป็นไปของท้องถิ่นและชนบท

ท้องถิ่นหรือพื้นที่ชนบทจะเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป ในส่วนที่ใกล้กับเมืองจะมีการเปลี่ยนแปลงในเชิงวัตถุประสงค์ที่เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยขาดการวางแผนประสานเชื่อมโยงการใช้ทรัพยากรร่วมกันในภาพรวม ซึ่งทำให้เกิดการกลายเป็นสังคมเมืองมากขึ้น ความเป็นชนบทค่อยๆ ลดลง ส่วนในพื้นที่ห่างไกลออกไปจะพยายามรักษาคุณภาพความเป็นอยู่ รักษาสภาพแวดล้อม และดำรงเอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะตัว

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.7.3 หน้า 145) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพค่อนข้างแตกต่างกัน

1.8 ความคาดหวังที่มีต่อกลไกของรัฐ

สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงด้านความคาดหวังที่มีต่อกลไกของรัฐ ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ประเด็น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.8.1 อำนาจหน้าที่ของกลไกบริหารจัดการในส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น

ระบบราชการน่าจะมีขนาดที่เล็กลง มุ่งเน้นการจัดระเบียบโครงสร้างการบริหารราชการในเชิงบูรณาการและเน้นกระบวนการมากยิ่งขึ้น แต่ยังคงตั้งรั้งอำนาจหน้าที่หรือรักษาบทบาทความสำคัญของตนไว้ ในส่วนภูมิภาคมีแนวโน้มจะมีบทบาทหน้าที่มากขึ้นเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่นำวาระแห่งชาติ และนโยบายของรัฐบาลไปสู่ปฏิบัติแต่อำนาจยังคงมีอยู่อย่างจำกัด ในส่วนของท้องถิ่นจะมีอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้นตามกฎหมาย และในบางแห่งจะมีอิทธิพลเหนือส่วนภูมิภาค

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.8.1 หน้า 145) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อันแล้วนั้น พบว่ามีสภาพแตกต่างกัน

1.8.2 คุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใสในการบริหารจัดการภาครัฐ

ความโปร่งใสในการบริหารจัดการภาครัฐยังคงปรากฏให้เห็นเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ถึงแม้จะมีความพยายามในการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีและความพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบให้เกิดขึ้นทั้งภายนอกและภายในภาครัฐ เนื่องจากการทุจริตยังคงเกิดขึ้นในโครงสร้างส่วนบน และอาจมีการครอบงำผู้ตรวจสอบหรือผู้ควบคุมอำนาจรัฐ

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.8.2 หน้า 146) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อันแล้วนั้น พบว่ามีสภาพแตกต่างกัน

1.8.3 ปัญหาสำคัญของชาติที่รัฐต้องมีบทบาทในการแก้ไข

ปัญหาสำคัญของชาติที่รัฐต้องมีบทบาทในการแก้ไข ในลำดับแรก คือ คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในสังคม การกระตุ้นเศรษฐกิจให้ฟื้นตัวอย่างมีเสถียรภาพและมีความสามารถในการแข่งขัน การขจัดหรือบรรเทาความยากจนโดยสร้างโอกาส และความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรให้กับประชาชน ปัญหาสำคัญในลำดับถัดมาซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับภารกิจพื้นฐานของรัฐ คือ การเสริมสร้างระบบบริหารจัดการภาครัฐที่ดี การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและความเป็นธรรมให้เกิดแก่ประชาชน การรักษาความสงบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม การป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดเชิงรุก ให้ครบวงจร ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคน และการแบ่งปันทรัพยากร

จากสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับสภาพสังคมที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 1.8.3 หน้า 146) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพแตกต่างกันเล็กน้อย

2. การพิสูจน์สมมติฐานเบื้องต้นที่ 1

จากการพิจารณาสภาพสังคมด้านที่เกี่ยวข้องกับการกิจพื้นฐานของรัฐที่น่าจะเป็นจริงในภาพรวมขั้นต้น พบว่าสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงดังกล่าวนี้ น่าจะมีความแตกต่างจากสภาพสังคมที่พึงปรารถนา แต่การกล่าวในลักษณะเช่นนี้ยังต้องได้รับการยืนยันให้เห็นอย่างชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยจึงจำเป็นที่จะดำเนินการพิสูจน์ข้อค้นพบนั้นในเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดการทดสอบข้อค้นพบเป็นสมมติฐาน คือ

สมมติฐานเบื้องต้นที่ 1 สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริง ซึ่งวิวัฒน์ต่อเนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบัน มีลักษณะที่แตกต่างจากสภาพสังคมที่พึงปรารถนา

ในการพิสูจน์สมมติฐานเบื้องต้นที่ 1 นี้ผู้วิจัยได้นำผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพสังคมที่พึงปรารถนา และสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ในแต่ละประเด็น มาให้ค่าคะแนนความแตกต่าง ซึ่งมีอยู่ 4 ระดับ เริ่มต้นจากค่าคะแนน 0 ถึง 3 โดยผู้วิจัยได้กำหนดค่าไว้ว่า สภาพที่ไม่แตกต่างให้ค่าเท่ากับ 0 แตกต่างกันเล็กน้อยให้ค่าเท่ากับ 1 ค่อนข้างแตกต่างกันให้ค่าเท่ากับ 2 และแตกต่างกันให้ค่าเท่ากับ 3

เมื่อได้ทำการให้ค่าคะแนนตามระดับความแตกต่างแล้ว ผู้วิจัยได้อาศัยวิธีการหาผลรวมและเฉลี่ยค่าคะแนนเพื่อสรุปผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายประเด็น ซึ่งผลปรากฏดังตารางที่ 8.1

ตารางที่ 8.1 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพสังคมที่พึงปรารถนาและสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงรายประเด็น

การเปรียบเทียบสภาพสังคมที่พึงปรารถนา กับ สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริง	ผลการเปรียบเทียบ (ค่าความแตกต่าง)
1. ความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไขภายนอก	
1.1 ความมั่นคงปลอดภัยของรัฐ	ไม่แตกต่างกัน (0)
1.2 การถูกล่วงละเมิดอธิปไตย และการคุกคาม	ไม่แตกต่างกัน (0)
1.3 ความสงบเรียบร้อยตามพื้นที่แนวชายแดน	แตกต่างกันเล็กน้อย (1)
สรุป	ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบสภาพสังคมที่พึงปรารถนา กับ สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริง	ผลการเปรียบเทียบ (ค่าความแตกต่าง)
2. ความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไขภายในรัฐ	
2.1 ความเป็นปึกแผ่น แน่นแฟ้นของคนในชาติ	แตกต่างกัน (3)
2.2 ปัญหาการก่อการร้าย	ค่อนข้างแตกต่างกัน (2)
2.3 การเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อย	แตกต่างกันเล็กน้อย (1)
2.4 การแพร่ระบาดของยาเสพติด	แตกต่างกันเล็กน้อย (1)
สรุป	ค่อนข้างแตกต่างกัน
3. ความสงบและเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม	
3.1 ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของประชาชนในสังคม	แตกต่างกัน (3)
3.2 การเคลื่อนไหวและการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มคน	แตกต่างกัน (3)
3.3 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สวัสดิภาพของประชาชน ในสังคม	แตกต่างกัน (3)
สรุป	แตกต่างกัน
4. ภาวะสิทธิเสรีภาพ และความเป็นธรรมภายในสังคม	
4.1 สิทธิและเสรีภาพของประชาชน	ไม่แตกต่างกัน (0)
4.2 การกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย การละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่ เกิดขึ้นภายในสังคม	แตกต่างกัน (3)
4.3 ความเสมอภาค ความเป็นธรรมและความยุติธรรมที่เกิดขึ้นกับ ประชาชน	แตกต่างกัน (3)
สรุป	ค่อนข้างแตกต่างกัน
5. บทบาทของรัฐในด้านการต่างประเทศ	
5.1 ความสัมพันธ์และบทบาทประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน	ไม่แตกต่างกัน (0)
5.2 ความสัมพันธ์และบทบาทประเทศไทยในระดับภูมิภาค	ไม่แตกต่างกัน (0)
5.3 ความสัมพันธ์และบทบาทประเทศไทยในเวทีโลกและการเข้า ร่วมองค์การระหว่างประเทศ	แตกต่างกันเล็กน้อย (1)
5.4 สิทธิและความเป็นธรรมของคนไทยในต่างประเทศ	ไม่แตกต่างกัน (0)
สรุป	ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบสภาพสังคมที่พึงปรารถนา กับ สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริง	ผลการเปรียบเทียบ (ค่าความแตกต่าง)
6. ภาวะเศรษฐกิจการคลังของประเทศ	
6.1 สถานะทางการเงิน การคลัง	แตกต่างกันเล็กน้อย (1)
6.2 การจัดทำงบประมาณ และระบบงบประมาณ	ไม่แตกต่างกัน (0)
6.3 การเป็นหนี้ของประเทศ ทรัพย์สินของรัฐ และการแปรรูป รัฐวิสาหกิจ	ไม่แตกต่างกัน (0)
สรุป	ไม่แตกต่างกัน
7. การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เมืองหลวง เมืองในภูมิภาค และท้องถิ่น	
7.1 การเปลี่ยนแปลงและความเป็นไปของเมืองหลวง	ไม่แตกต่างกัน (0)
7.2 การเปลี่ยนแปลงและความเป็นไปของจังหวัดที่เป็นเมือง	แตกต่างกัน (3)
7.3 การเปลี่ยนแปลงและความเป็นไปของท้องถิ่นและชนบท	ค่อนข้างแตกต่างกัน (2)
สรุป	ค่อนข้างแตกต่างกัน
8. ความคาดหวังที่มีต่อกลไกของรัฐ	
8.1 อำนาจหน้าที่ของกลไกบริหารจัดการในส่วนกลาง ภูมิภาค และ ท้องถิ่น	แตกต่างกัน (3)
8.2 คุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ภาครัฐ	แตกต่างกัน (3)
8.3 ปัญหาสำคัญของชาติที่รัฐต้องมีบทบาทในการแก้ไข	แตกต่างกันเล็กน้อย (1)
สรุป	แตกต่างกัน

จากตารางที่ 8.1 พบว่าการเปรียบเทียบความแตกต่างในเนื้อหาสาระของสภาพสังคมที่พึงปรารถนาและสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริง มีระดับความแตกต่างกันไปในแต่ละประเด็น ซึ่งสามารถสรุปผลได้

สภาพสังคมที่พึงปรารถนา และสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงในด้านความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไยภายนอกรัฐนั้นมีลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน

สภาพสังคมที่พึงปรารถนา และสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงในด้านความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไยภายในรัฐนั้นมีลักษณะที่ค่อนข้างแตกต่างกัน

สภาพสังคมที่พึงปรารถนา และสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงในด้านความสงบและเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกัน

สภาพสังคมที่พึงปรารถนา และสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงในด้านภาวะสิทธิเสรีภาพ และความเป็นธรรมภายในสังคมนั้นมีลักษณะที่ค่อนข้างแตกต่างกัน

สภาพสังคมที่พึงปรารถนา และสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงในด้านบทบาทของรัฐในด้านการต่างประเทศนั้นมีลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน

สภาพสังคมที่พึงปรารถนา และสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงในด้านภาวะเศรษฐกิจการคลังของประเทศนั้นมีลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน

สภาพสังคมที่พึงปรารถนา และสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงในด้านการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เมืองหลวง เมืองในภูมิภาค และท้องถิ่นนั้นมีลักษณะที่ค่อนข้างแตกต่างกัน

สภาพสังคมที่พึงปรารถนา และสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงในด้านความคาดหวังที่มีต่อกลไกของรัฐนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยได้นำผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพสังคมที่พึงปรารถนาและสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงรายประเด็นข้างต้น มาประมวลเข้าด้วยกัน และสร้างเป็นข้อสรุปผลการเปรียบเทียบในองค์รวม ได้ดังตารางที่ 8.2

ตารางที่ 8.2 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพสังคมที่พึงปรารถนาและสภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริงในองค์รวม

การเปรียบเทียบสภาพสังคมที่พึงปรารถนา กับ สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริง	ผลการเปรียบเทียบ (ค่าความแตกต่าง)
1. ความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไชภายนอกรัฐ	ไม่แตกต่างกัน (0)
2. ความมั่นคงปลอดภัยจากเงื่อนไชภายในรัฐ	ค่อนข้างแตกต่างกัน (2)
3. ความสงบและเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม	แตกต่างกัน (3)
4. ภาวะสิทธิเสรีภาพ และความเป็นธรรมภายในสังคม	ค่อนข้างแตกต่างกัน (2)
5. บทบาทของรัฐในด้านการต่างประเทศ	ไม่แตกต่างกัน (0)
6. ภาวะเศรษฐกิจการคลังของประเทศ	ไม่แตกต่างกัน (0)
7. การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เมืองหลวง เมืองในภูมิภาคและท้องถิ่น	ค่อนข้างแตกต่างกัน (2)
8. ความคาดหวังที่มีต่อกลไกของรัฐ	แตกต่างกัน (3)
สรุป	แตกต่างกันเล็กน้อย

จากตารางข้างต้นพบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพสังคมด้านที่เกี่ยวข้องกับการกิจพื้นฐานของรัฐที่พึงปรารถนา และสภาพสังคมด้านที่เกี่ยวข้องกับการกิจพื้นฐานของรัฐที่น่าจะเป็นจริงมีลักษณะที่แตกต่างกันเล็กน้อย ซึ่งสามารถนำไปสู่การสรุปสมมติฐานเบื้องต้นที่ 1 ได้

โดยกล่าวได้ว่าข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องและเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ นั่นคือ สภาพสังคมที่น่าจะเป็นจริง ซึ่งวิวัฒนาการต่อเนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบัน มีลักษณะที่แตกต่างจากสภาพสังคมที่พึงปรารถนา

3. การสังเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำบริการสาธารณะประเภทการกิจพื้นฐานที่น่าจะเป็นจริง

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำบริการสาธารณะประเภทการกิจพื้นฐานที่พึงปรารถนา (ในบทที่ 6 หัวข้อที่ 2 หน้า 146-156) ประกอบกับข้อมูลแนวโน้มปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำบริการสาธารณะประเภทการกิจพื้นฐานจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดทำบริการสาธารณะประเภทการกิจพื้นฐาน (ในบทที่ 7 หัวข้อที่ 2 หน้า 168-185) พบว่าสามารถนำมาสังเคราะห์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำบริการสาธารณะประเภทการกิจพื้นฐานที่น่าจะเป็นจริงได้ ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านความต้องการของสังคมไทย

ลักษณะปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงด้านความต้องการของสังคมไทย ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ 6 ประเด็น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1.1 ความเป็นประชาธิปไตยในสังคมไทย

กระแสประชาธิปไตยในประชาคมโลกมีอิทธิพลต่อแนวคิดและค่านิยมในประเทศ ซึ่งเน้นการให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วม การตระหนักถึงสิทธิและเสรีภาพ วิถีประชาธิปไตยจะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตประจำวันของประชาชนในสังคม โดยเฉพาะชนชั้นกลาง ส่วนในชนชั้นล่างยังขาดการปลูกฝังอย่างจริงจัง และอาจเกิดการผูกขาดการใช้อำนาจทางการเมืองหากรัฐบาลมาจากพรรคการเมืองใหญ่พรรคเดียว

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.1.1 หน้า 147) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพแตกต่างกัน

3.1.2 ผลประโยชน์ของชาติ

ผลประโยชน์ของชาติจะมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูเศรษฐกิจให้แข็งแกร่ง มั่นคง และปรับฐานเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับรากหญ้าถึงระดับมหภาค ให้สามารถขยายตัวอย่างต่อเนื่องได้อย่างมีคุณภาพ ควบคู่ไปกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ส่วนผลประโยชน์ลำดับรองลงมาคือ การสร้างคุณภาพสังคม และความสงบเรียบร้อยในสังคม

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.1.2 หน้า 147) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้นี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

3.1.3 ค่านิยมของประชาชนในรัฐ

ค่านิยมของประชาชนในรัฐ จะให้ความสำคัญและคุณค่าแก่การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วม หรือความเป็นสาธารณะ การร่วมมือร่วมใจเพื่อความสามารถในการพึ่งตนเอง การยึดหลักเหตุผล ความโปร่งใส และความมีประสิทธิภาพ การคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน การแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี และบางส่วนยังยึดถือค่านิยมแบบอำนาจนิยมและวัตถุนิยมด้วย

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.1.3 หน้า 147) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้นี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพแตกต่างกันเล็กน้อย

3.1.4 กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อรัฐ

กระแสโลกาภิวัตน์น่าจะมีผลต่อรัฐอย่างรุนแรง โดยเศรษฐกิจแบบทุนนิยม และวัฒนธรรมตามกระแสที่หลั่งไหลเข้ามาจะนำมาซึ่งความขัดแย้งทางด้าน ความคิด การจัดสรรผลประโยชน์และทรัพยากรระหว่างกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่นและกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับความเป็นสากล ส่วนเทคโนโลยีที่ก้าวหน้านั้นจะนำมาซึ่งอาชญากรรม และการกระทำผิดที่ขยายตัวข้ามพรมแดนรัฐ ดังนั้นรัฐจึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมและสร้างภูมิคุ้มกัน

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.1.4 หน้า 147) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้นี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

3.1.5 วิสัยทัศน์ประเทศไทย

สำหรับวิสัยทัศน์ประเทศไทย คือ ประเทศไทยมีความเข้มแข็ง มีเกียรติภูมิ มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน และเป็น

ศูนย์กลางเศรษฐกิจ การค้า การคมนาคมของภูมิภาค เศรษฐกิจในการอยู่ร่วมกับประชาคมโลก และมีความสามารถในการพึ่งตนเองได้

กลไกของรัฐ มีความสามารถพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มีประสิทธิภาพ ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เศรษฐกิจที่คิดเห็นและยึดถือประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลักสำคัญ

สังคมไทย สามารถธำรงเอกลักษณ์เฉพาะตัวไว้ได้ และสามารถผสมผสานความคิดและวิถีความเป็นสากลให้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพื่อเป็นสังคมที่เข้มแข็ง มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความเท่าเทียมกันในสังคม มีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมमानฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

ประชาชน มีโอกาสเลือกวิถีชีวิตของตนเอง และอยู่ร่วมกันอย่างมีความมั่นคงในชีวิต โดยยึดหลักความพอเพียง คุณธรรม และการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความเป็นอยู่ที่พอเพียง

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.1.5 หน้า 147) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพค่อนข้างแตกต่างกัน

3.1.6 ความปรารถนาของประชาชนในชาติ

ความปรารถนาของประชาชนในชาติ ลำดับแรกนั้นมีความต้องการชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพชีวิต กินดีอยู่ดี พ้นจากความยากจน ให้ภาวะเศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน ส่วนความปรารถนาในลำดับถัดมา คือ ต้องการให้สังคมมีความเท่าเทียมกันในสิทธิเสรีภาพ มีความยุติธรรม มีความสงบเรียบร้อย มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งกลไกของภาครัฐมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และยึดหลักนิติธรรม

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.1.6 หน้า 148) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพค่อนข้างแตกต่างกัน

3.2 ปัจจัยด้านประสิทธิภาพ

ลักษณะปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงด้านประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ 7 ประเด็น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.1 การลดต้นทุน และการใช้ต้นทุนของรัฐอย่างคุ้มค่า

การลดต้นทุน และการใช้ต้นทุนของรัฐอย่างคุ้มค่ามีแนวโน้มดีขึ้น เนื่องจากภาครัฐจะมีขนาดเล็กลง กลไกของรัฐจะเรียนรู้การลดความซ้ำซ้อนและลดต้นทุนลงโดยอาศัยระบบบัญชีที่สามารถวิเคราะห์ความคุ้มค่าการดำเนินงาน พร้อมกับการมีระบบงบประมาณบูรณาการมุ่งผลลัพธ์ที่สนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแผนชาติ แต่อย่างไรก็ตามยังคงต้องคำนึงถึงความต้องการของประชาชนที่มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นด้วย

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.2.1 หน้า 148) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อันแล้วนั้น พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

3.2.2 ความสามารถของระบบบริหารและกลไกของรัฐ

ความสามารถของระบบบริหารและกลไกของรัฐน่าจะเป็นประเด็นความสำคัญยิ่งขึ้น โดยการดำเนินการกิจของรัฐจะเน้นที่กระบวนการ ไม่แยกส่วนตามหน่วยงาน มีการยกระดับขีดความสามารถและมาตรฐานการทำงานให้อยู่ในระดับสูงเทียบเท่าเกณฑ์สากล พร้อมกับยึดหลักการบริหารจัดการที่ดีบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นรากฐานและภูมิคุ้มกันให้สังคมไทยพร้อมรับกระแสการเปลี่ยนแปลง

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.2.2 หน้า 148) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อันแล้วนั้น พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

3.2.3 การคำนึงถึงวิธีการทำงานที่เป็นระบบ เป็นขั้นตอน สะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง

การคำนึงถึงวิธีการทำงานที่เป็นระบบ เป็นขั้นตอน สะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง น่าจะเพิ่มมากขึ้น โดยจะอาศัยวิธีการคิดและการทำงานในแบบเอกชนเข้ามาประยุกต์ใช้ เน้นการลดขั้นตอน โดยการพัฒนาการบริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดบริการเดียว (one stop service) การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และกระจายอำนาจการตัดสินใจ และการเสริมสร้างวัฒนธรรม การทำงานเพื่อประชาชน แต่ยังคงติดขัดกับข้อกฎหมาย จึงจำเป็นต้องลดข้อจำกัดด้านกฎระเบียบในการปฏิบัติลงด้วยการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.2.3 หน้า 148) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อันแล้วนั้น พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

3.2.4 การวัดผลงานที่คุ้มค่าตามเป้าหมายและเสร็จตามกำหนดเวลา

การวัดผลงานที่คุ้มค่าตามเป้าหมายและเสร็จตามกำหนดเวลาน่าจะเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญมากขึ้น โดยเป้าหมายอาจอยู่ในรูปข้อตกลงในการจัดทำบริการสาธารณะซึ่งผู้รับผิดชอบจะต้องตอบสนองให้บรรลุตามที่กำหนดไว้ ส่วนเวลาจะเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานในการดำเนินงาน โดยกำหนดเวลาที่เป็นมาตรฐานเบื้องต้นและเวลาของกระบวนการปฏิบัติในการให้บริการประชาชน พร้อมทั้งจัดให้มีช่องทางและแรงจูงใจให้ประชาชนหรือบุคคลที่ 3 เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานเวลาที่กำหนด

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.2.4 หน้า 149) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้นี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

3.2.5 การเน้นผลงานที่มีคุณภาพ และสัมฤทธิ์ผล

การเน้นผลงานที่มีคุณภาพ และสัมฤทธิ์ผลจะเพิ่มมากขึ้น โดยคุณภาพจะเป็นเกณฑ์หนึ่งในการวัดผลงาน มีการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนที่ดีขึ้น (Better Service Quality) โดยขั้นตอนและเวลาในการปฏิบัติราชการเพื่อให้บริการประชาชนลดลงอย่างน้อยครั้งหนึ่ง เพื่อให้ประชาชนอย่างน้อยร้อยละ 80 มีความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการ ส่วนสัมฤทธิ์ผลจะเป็นตัวบ่งบอกถึงความสำเร็จในการดำเนินภารกิจ และความสามารถของกลไกที่จัดทำบริการสาธารณะ โดยให้มีการกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมและสามารถวัดผลได้ในทุกระดับ

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.2.5 หน้า 149) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้นี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

3.2.6 การเอาใจใส่ต่อความพึงพอใจ และการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

ความต้องการของประชาชนจะได้รับการตอบสนองมากยิ่งขึ้นเนื่องจาก ภาครัฐจะจัดให้มีระบบการปรึกษาหารือกับประชาชน ดำรวจความต้องการของประชาชน หรือจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในโครงการที่อาจมีผลกระทบอย่างกว้างขวาง ซึ่งความสามารถของภาครัฐในการตอบสนองความต้องการจะสะท้อนผ่านทางความพึงพอใจในบริการสาธารณะที่ภาครัฐจัดกระทำ และจะถูกนำไปเป็นเงื่อนไขในการกำหนดและทบทวนภารกิจของรัฐ

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.2.6 หน้า 149) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้นี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

3.2.7 การลดการผูกขาด และการเพิ่มบทบาทของภาคเอกชนในการดำเนินกิจกรรม สาธารณะของรัฐ

การผูกขาดในการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของรัฐน่าจะลดน้อยลงโดยเฉพาะอย่างยิ่งภารกิจที่ต้องการแข่งขันเพื่อให้เกิดคุณภาพ ภาครัฐจะปรับบทบาทจากการเป็นผู้ปฏิบัติไปเป็นผู้กำกับดูแล ส่งเสริมและอำนวยความสะดวก ลดปริมาณและจำนวนภารกิจที่ไม่ใช่ภารกิจหลักของส่วนราชการ (non-core function) พร้อมทั้งแปรรูปรัฐวิสาหกิจให้คงเหลือในความดูแลของรัฐน้อยที่สุด และเพิ่มบทบาทภาคเอกชนในกิจการของภาครัฐยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการลดภาระของภาครัฐ เพิ่มประสิทธิภาพและมาตรฐานในการให้บริการ

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.2.6 หน้า 149) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้นี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

3.3 ปัจจัยด้านการกระจายอำนาจ

ลักษณะปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงด้านการกระจายอำนาจ ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ 8 ประเด็น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 การกระจายอำนาจการบริหารสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การกระจายอำนาจการบริหารสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด พร้อมกับการมีระบบและกลไกสนับสนุนกระบวนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน โดยภารกิจที่ท้องถิ่นมีความสามารถรับผิดชอบจะเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต และการกินดีอยู่ดีของประชาชน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ภารกิจด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อยนั้น ท้องถิ่นยังไม่น่าจะมีความพร้อมและความสามารถที่เพียงพอ

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.3.1 หน้า 150) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้นี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

3.3.2 การมอบอำนาจการบริหารจากส่วนกลางสู่ราชการส่วนภูมิภาค

การมอบอำนาจการบริหารจากส่วนกลางสู่ราชการส่วนภูมิภาคมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ในรูปแบบของการบริหารแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนา (CEO) โดยจังหวัดจะเป็นตัวแทนของรัฐบาลในการบริหารเชิงกลยุทธ์ โดยยึดแนวคิดพื้นที่ พันธกิจ การมีส่วนร่วมเป็นหลัก อีกทั้งยังเป็นศูนย์รวมกิจกรรมที่หลากหลายของกระทรวงต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน และเน้นจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างจังหวัด กับหน่วยงานของส่วนกลาง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะตอบสนองต่อการบริหารแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและมาตรฐานในการจัดทำบริการสาธารณะ ถึงแม้บทบาทหน้าที่ของส่วนภูมิภาคจะเพิ่มมากขึ้นแต่อำนาจอาจยังคงมีอยู่ค่อนข้างจำกัด

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.3.2 หน้า 150) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้นี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

3.3.3 การพัฒนาจังหวัดหรือพื้นที่ที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ

การพัฒนาจังหวัดหรือพื้นที่ที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษรวมทั้งการจัดตั้งองค์กรหรือบริษัทพัฒนาพื้นที่น่าจะมีโอกาสเป็นไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีความพร้อมในด้านทรัพยากร และความเข้มแข็ง หรือพื้นที่ที่ได้รับการวางยุทธศาสตร์พัฒนาพื้นที่ในเชิงบูรณาการ ซึ่งท้องถิ่นรูปแบบพิเศษนั้นอาจนำระบบการบริหารงานแบบบูรณาการเพื่อพัฒนามาประยุกต์ใช้ (CEO) และอาจจัดให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารของท้องถิ่นเหล่านั้นโดยตรง

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.3.3 หน้า 150) ซึ่งได้กล่าวถึงไปก่อนหน้านี้นี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

3.3.4 การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กมีแนวโน้มที่จะได้รับการพัฒนาให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยรวมท้องถิ่นขนาดเล็กที่ขาดความพร้อมและไม่สามารถอยู่รอดได้รวมเข้าด้วยกัน พร้อมทั้งลดความหลากหลายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กให้เหลือเพียง

รูปแบบน้อยลง โดยเทศบาลน่าจะเป็นรูปแบบที่เหมาะสม ซึ่งการแบ่งเขตปกครองของท้องถิ่นนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงความพร้อมและความเหมาะสม อาจมีการปรับบทบาทและอำนาจหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดเพื่อลดความซ้ำซ้อนและดำเนินการกิจเสริมท้องถิ่นขนาดเล็กมากยิ่งขึ้น

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.3.4 หน้า 150) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้นี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพแตกต่างกัน

3.3.5 ความสัมพันธ์เชิงหน้าที่ของส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น

ความสัมพันธ์เชิงหน้าที่ของส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นน่าจะมีลักษณะรวมศูนย์ แต่อาจเปลี่ยนจากการรวมศูนย์อำนาจสู่ส่วนกลาง เป็นการกระจายศูนย์อำนาจไปสู่ระดับภาคและส่วนภูมิภาค บทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการกิจพื้นฐานของรัฐน่าจะเป็นของส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยส่วนกลางจะมุ่งเน้นภารกิจเชิงยุทธศาสตร์ การวางนโยบายและมาตรฐานการปฏิบัติงาน การติดตามและประเมินผล และการสนับสนุนในเชิงวิชาการ มีการโอนถ่ายภารกิจเชิงปฏิบัติการออกไปยังหน่วยงานภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเน้นบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสามารถในการพึ่งตนเองและคุณภาพความเป็นอยู่ของชุมชน ส่วนการจัดทำบริการสาธารณะที่ท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการเอง หรือในพื้นที่รอยต่อระหว่างท้องถิ่นนั้น จะเป็นหน้าที่ของส่วนภูมิภาค และอาจการพัฒนากระบวนการร่วมมือหรืออาจจัดตั้งสหการขึ้นรับหน้าที่ดังกล่าว

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.3.5 หน้า 151) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้นี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพค่อนข้างแตกต่างกัน

3.3.6 ระดับความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระดับความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการกิจมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ การจัดสรรทรัพยากร และการจัดทำบริการสาธารณะในด้านที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชน แต่การกำกับดูแลในเชิงนโยบายและคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศยังคงเป็นไปโดยเคร่งครัด ซึ่งอาจมีทั้งการกำกับดูแลโดยตรงจากส่วนกลาง และการกำกับดูแลผ่านส่วนภูมิภาคในเชิงบูรณาการ

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.3.6 หน้า 151) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อันแล้วนั้น พบว่ามีสภาพค่อนข้างแตกต่างกัน

3.3.7 ศักยภาพในการบริหารจัดการบริการสาธารณะของท้องถิ่น

ศักยภาพในการบริหารจัดการบริการสาธารณะของท้องถิ่นน่าจะมีมากขึ้น ยกเว้นประเภทภารกิจพื้นฐาน เนื่องจากท้องถิ่นส่วนใหญ่มีขีดความสามารถในการจัดเก็บรายได้สูงขึ้น มีความพร้อมด้านความรู้ เทคนิค กำลังคนและการบริหารจัดการยิ่งขึ้น แต่น่าจะยังมีปัญหาในด้านการแบ่งเขตปกครอง และรูปแบบโครงสร้างขององค์กรปกครองท้องถิ่นอยู่ ซึ่งอาจมีการรวมท้องถิ่นที่ไม่มีความพร้อม โครงสร้างที่ไม่เหมาะสม หรือมีขนาดเล็กเกินไปเข้าด้วยกัน

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.3.7 หน้า 151) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อันแล้วนั้น พบว่ามีสภาพแตกต่างกันเล็กน้อย

3.3.8 ความสามารถในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

การจัดทำบริการสาธารณะของท้องถิ่นจะตอบสนองความต้องการประชาชนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากท้องถิ่น มีความสามารถในการวางแผน จัดทำและบริหารงบประมาณ มีการเรียนรู้และสร้างการมีส่วนร่วมจากประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการและตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.3.8 หน้า 151) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อันแล้วนั้น พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

3.4 ปัจจัยด้านประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

ลักษณะปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงด้านประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ 6 ประเด็น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.4.1 ระดับการเติบโตขึ้นของภาคประชาชน

ระดับการเติบโตขึ้นของภาคประชาชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากประชาชนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ มีความตื่นตัวเรื่องความเป็นประชาธิปไตยและเริ่มมีความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของตน จึงมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มและองค์การประชาชนตามชุมชน และขยายตัวเป็นเครือข่ายชุมชนเพื่อมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของรัฐ ทั้งนี้การรวมตัวขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้นำทางสังคมที่สามารถดึงดูด และสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนในแนวราบ

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.4.1 หน้า 152) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพแตกต่างกันเล็กน้อย

3.4.2 ความหลากหลายในการรวมตัวเป็นกลุ่มหรือองค์กรภาคประชาชน

การรวมตัวเป็นกลุ่มหรือองค์กรภาคประชาชน จะมีลักษณะที่หลากหลายยิ่งขึ้น ซึ่งแตกต่างไปตามเงื่อนไข เช่น พื้นที่ การถือครองผลประโยชน์ ประเด็นปัญหา และทรัพยากร ความหลากหลายที่เพิ่มขึ้นนี้อาจนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม ซึ่งอาจต้องอาศัยการจัดให้มีเวทีสร้างความเข้าใจ เพื่อเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.4.2 หน้า 152) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพแตกต่างกันเล็กน้อย

3.4.3 ระดับความเข้มแข็ง และการเชื่อมโยงเครือข่ายของกลุ่มและองค์กรประชาชน

ระดับความเข้มแข็งของกลุ่มและองค์กรประชาชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาก เนื่องจากประชาชนเริ่มมีความเข้าใจและตระหนักในสิทธิและหน้าที่ร่วมกัน และมีการขยายเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างองค์กรที่มี ความเชื่อ ความคิด และการดำเนินกิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน เพื่อสร้างพลังในการเรียกร้อง ต้อรอง และดำเนินกิจกรรม แต่ผลประโยชน์ของแต่ละกลุ่มยังคงมีการแบ่งแยกจากกัน ในขณะที่กลุ่มและเครือข่ายบางส่วนได้รับการจัดตั้งหรือตกอยู่ภายใต้การครอบงำของกลุ่มอิทธิพล และผลประโยชน์ซึ่งอาจนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.4.3 หน้า 152) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพค่อนข้างแตกต่างกัน

3.4.4 จุดเน้นของบทบาท กิจกรรม และการเคลื่อนไหวของภาคประชาชน

ในการรวมกลุ่มเป็นองค์กรของภาคประชาชน จะมีจุดเน้นของกิจกรรมในเรื่องการ ต้อรองและรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินวิถีชีวิต วิถีชุมชน สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ การสะท้อนความต้องการ และการปกป้องเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพ รวมทั้งการเฝ้าระวังสอดส่องปัญหา การคัดค้าน และการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.4.4 หน้า 152) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อีกแล้ว พบว่ามีสภาพแตกต่างกัน

3.4.5 ระดับความสำนึกสาธารณะ หรือความตระหนักถึงส่วนรวมของภาคประชาชน

ถึงแม้ประชาชนได้รับการปลูกจิตสำนึกให้รับผิดชอบต่อสังคม แต่ระดับความสำนึกสาธารณะ หรือ ความตระหนักถึงส่วนรวมของภาคประชาชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมีเงื่อนไข เนื่องจากประชาชนยังมีความเห็นแก่ตัว ขาดความตระหนักถึงคุณค่าของการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมที่สำคัญในวงกว้าง โดยความสำนึกต่อส่วนรวมที่ภาคประชาชนตระหนักถึงนั้นยังคงจำกัดอยู่ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตนเองหรือส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนตนเท่านั้น

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.4.5 หน้า 153) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อันแล้วนั้น พบว่ามีสภาพแตกต่างกัน

3.4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ ปังเอกบุคคล และกลุ่มองค์กรประชาชน

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ ปังเอกบุคคล และกลุ่มองค์กรประชาชนมีแนวโน้มที่จะยอมรับซึ่งกันและกันและพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น โดยประชาชนจะอาศัยกลุ่มเป็นเวทีเรียนรู้สิทธิหน้าที่ และการมีส่วนร่วม ส่วนกลุ่มองค์กรประชาชนจะมีบทบาทในการส่งผ่านความต้องการของปังเอกบุคคลที่เป็นสมาชิกหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกลุ่มองค์กรไปยังภาครัฐ ส่วนรัฐจะรับฟังความคิดเห็น และสนับสนุนประชาสังคมโดยเฉพาะในระดับพื้นที่ รวมทั้งให้ความเคารพต่อปังเอกบุคคล แต่อาจมีความหวาดระแวงเรื่องความเป็นตัวแทนประชาชนและความเกี่ยวพันกับกลุ่มผลประโยชน์

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.4.6 หน้า 153) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อันแล้วนั้น พบว่ามีสภาพแตกต่างกัน

3.5 ปัจจัยด้านกฎหมาย

ลักษณะปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงด้านกฎหมาย ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ 6 ประเด็น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.5.1 ความชัดเจน ความแน่นอน และสมเหตุสมผลของกฎหมาย

การวิจัยเพื่อการพัฒนากฎหมายและระบบกฎหมายให้สามารถคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และระเบียบของสังคม มีแนวโน้มได้รับการสนับสนุนมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นผลให้กฎหมายที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาใหม่จะมีเนื้อหาที่ละเอียด รัดกุม และชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งลดอุปสรรคในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ลง ผู้ปฏิบัติสามารถทำความเข้าใจกับเนื้อหาของ

กฎหมายได้ง่าย นำไปสู่การบังคับใช้กฎหมายได้ตรงตามเจตนารมณ์ยิ่งขึ้น และเป็นการอุดช่องว่างที่อาจนำไปสู่การกระทำผิด หรือการแสวงหาผลประโยชน์ของผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย

แต่ยังคงมีความจำเป็นในการปรับแก้กฎหมาย คำสั่ง ตลอดจนกฎระเบียบเดิมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานและการดำเนินงานของรัฐที่ล้าสมัยไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศ หรือมีเนื้อหาสาระขัดแย้งกันเองกับกฎหมายอื่นให้มีความเหมาะสม โดยอาจอาศัยกลไก หรือหน่วยงานที่รักษาการตามกฎหมายนั้นเป็นผู้ดำเนินการริเริ่มแก้ไข

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.5.1 หน้า 153) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้นี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพแตกต่างกันเล็กน้อย

3.5.2 ความชอบธรรมในเนื้อหาและกระบวนการตรากฎหมาย

เนื้อหาของกฎหมายที่บัญญัติขึ้นใหม่ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะในวงกว้าง น่าจะมีความชอบธรรมและสร้างความเสมอภาคให้แก่ทุกฝ่ายเพิ่มขึ้น เนื่องจากภาคประชาชนเริ่มมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในกระบวนการจัดทำร่างกฎหมายผ่านทางกลุ่มตัวแทน และองค์กรพัฒนาที่ไม่แสวงหากำไร

ในกระบวนการจัดทำและพิจารณาออกกฎหมายมีแนวโน้มที่จะได้รับการพัฒนาให้รวดเร็ว และสามารถออกได้ทันต่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลง โดยการปรับปรุงกลไกในการกลั่นกรองให้มีประสิทธิภาพเพื่อตรวจสอบกฎหมายในขั้นต้นก่อนนำเข้าสู่การพิจารณา พร้อมทั้งลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อนในการพิจารณาวินิจฉัยให้มีความกระชับยิ่งขึ้น ประเด็นสำคัญในกระบวนการจัดทำและพิจารณาร่างกฎหมายจะต้องคำนึงถึง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในกฎหมายนั้นอย่างแท้จริง และต้องลดค่านิยมแบบอำนาจนิยมที่เจือปนในเนื้อหาและกระบวนการตรากฎหมายให้หมดสิ้นไป

สำหรับกฎหมายที่ไม่มีความจำเป็น กฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ กฎหมายที่ขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ นโยบายของรัฐ และจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนมีแนวโน้มที่จะได้รับการปรับปรุง แก้ไขอย่างค่อยเป็นค่อยไป ส่วนกฎหมายที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมน่าจะได้รับการปรับปรุงบทลงโทษให้มีความรุนแรงยิ่งขึ้น เพื่อการป้องปรามการกระทำผิด แต่ยังคงขาดแนวทางในการแก้ไขการกระทำผิด

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.5.2 หน้า 154) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อันแล้วนั้น พบว่ามีสภาพแตกต่างกันเล็กน้อย

3.5.3 ความสามารถในการบังคับใช้และการปฏิบัติตามกฎหมายของกลไกของรัฐ

ความสามารถในการบังคับใช้และการปฏิบัติตามกฎหมายของกลไกของรัฐ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีการพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านกฎหมายมหาชนแก่บุคลากรภาครัฐ พร้อมทั้งมีการปรับทัศนคติในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรให้มีความโปร่งใส ซื่อสัตย์ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมยิ่งขึ้น ควบคู่กับการตรวจสอบจากภายนอกที่มีเพิ่มมากขึ้น

การบังคับใช้กฎหมายมีแนวโน้มลดการใช้อำนาจตามดุลยพินิจลง หรือใช้ดุลยพินิจอย่างสมเหตุสมผล มีความเข้มงวดในการบังคับให้ปฏิบัติตามกฎหมายโดยคำนึงถึงการรอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเนื่องจากกฎหมายได้รับการปรับปรุงให้มีความชัดเจน สมเหตุสมผล แต่การบังคับใช้กฎหมายอาจจะยังขาดความความเป็นกลางและความเป็นอิสระเนื่องจากการแทรกแซงจากอำนาจทางการเมือง

มีการพัฒนาฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศ แต่ยังคงขาดการจัดระบบเพื่อเชื่อมโยง หรือจัดกลุ่มประเภทกฎหมายและระเบียบที่มีความเกี่ยวข้องในการคุ้มครองประชาชนกลุ่มเป้าหมาย และยังไม่มียกเลิกในการจูงใจหรือให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเป็นทางการ ส่วนกฎหมายในระดับท้องถิ่นยังมีสภาพบังคับที่ไม่เข้มข้น เนื่องจากมีลักษณะเป็นเพียงกรอบข้อห้ามหรือบรรทัดฐานการปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันในชุมชน แต่ไม่มีบทลงโทษที่ชัดเจน

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.5.3 หน้า 154) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อันแล้วนั้น พบว่ามีสภาพค่อนข้างแตกต่างกัน

3.5.4 ระดับความเป็นธรรมที่ประชาชนจะได้รับจากกฎหมายและการคุ้มครองของกฎหมาย

ระดับความเป็นธรรมที่ประชาชนจะได้รับจากกฎหมายและการคุ้มครองของกฎหมายน่าจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากกฎหมายและกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคและขัดต่อความยุติธรรม จะได้รับการปรับปรุง เพื่อปกป้อง และเสริมสร้างให้ผู้เสียเปรียบในสังคม ได้รับโอกาส ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และมีสิทธิ มีส่วนร่วมในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน

มีการพัฒนากระบวนการยุติธรรมที่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มีกลไกคุ้มครองผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการยุติธรรม ทั้งผู้ด้อยโอกาส

คนยากจน เหยื่อ และพยานรวมทั้งผู้กระทำผิดให้ได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม มีช่องทางสำหรับลดข้อขัดแย้งด้วยกระบวนการยุติธรรมทางเลือก ในลักษณะของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ที่อาศัยกลไกในการไกล่เกลี่ยเกิดขึ้น

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.5.4 หน้า 155) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้นี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพไม่แตกต่างกัน

3.5.5 การแบ่งแยกโครงสร้าง หน้าที่ และอำนาจขององค์กรที่บังคับใช้กฎหมาย และการคานอำนาจ

การคานอำนาจขององค์กรที่บังคับใช้กฎหมายมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยอาจมีการแบ่งแยกโครงสร้างกลไกที่บังคับใช้กฎหมายให้มีความซับซ้อนและค้ำชาน และเปิดโอกาสให้ภาคเอกชน หรือองค์กรพัฒนาที่ไม่แสวงหากำไร และองค์กรประชาสังคม สามารถคัดค้าน และเข้าดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลในการใช้อำนาจ และตรวจสอบการดำเนินการกิจซึ่งกันและกันอย่างเข้มข้น

แต่ในระดับชุมชน ท้องถิ่นน่าจะยังได้รับการกีดกัน ไม่ให้เข้ามีส่วนร่วมในกลไกบังคับใช้กฎหมายที่มีความสำคัญ เนื่องจากโครงสร้างและกลไก หรือองค์กรที่บังคับใช้กฎหมาย ยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้สามารถเปิดรับการเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นที่ และเห็นว่ากลไกในระดับพื้นที่ยังขาดความพร้อมและศักยภาพในเชิงโครงสร้าง

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.5.5 หน้า 154) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้นี้แล้วนั้น พบว่ามีสภาพค่อนข้างแตกต่างกัน

3.5.6 การตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร และการควบคุมการใช้อำนาจทางปกครอง

การตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร และการควบคุมการใช้อำนาจทางปกครองน่าจะมีเข้มข้นยิ่งขึ้น มีการเสริมสร้างกลไกตรวจสอบถ่วงดุลทุกภาคส่วนในสังคม โดยน่าจะมาจาก 3 ทาง คือ การตรวจสอบและควบคุมภายในโดยภาครัฐดำเนินการเอง การตรวจสอบและควบคุมโดยองค์กรอิสระ การตรวจสอบและควบคุมโดยภาคประชาชนและสื่อ ซึ่งบทบาทหลักจะอยู่ที่ภาคประชาชนและสื่อ เนื่องจากมีการประสานความร่วมมือเป็นเครือข่ายที่ค่อนข้างมีความเข้มแข็ง และได้รับการแทรกแซงจากอำนาจของฝ่ายบริหารน้อยกว่า

แต่ผลสำเร็จจากการตรวจสอบนั้นอาจยังไม่ชัดเจน และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงที่เป็นธรรมอย่างเพียงพอ เนื่องจากอำนาจของฝ่ายบริหารมีอยู่มาก และเข้าครอบงำแทรกแซงฝ่ายที่ทำ

หน้าที่ควบคุมและตรวจสอบ โดยอาศัยเครือข่ายความสัมพันธ์ทางการเมือง และผลประโยชน์ต่างตอบแทน เพื่อลดความเข้มข้นในการตรวจสอบควบคุม และปกปิดซ่อนเร้นข้อเท็จจริง

จากปัจจัยที่น่าจะเป็นจริงตามประเด็นข้างต้น หากนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยตามสภาพการณ์ที่พึงปรารถนาในประเด็นเดียวกัน (ในบทที่ 6 หัวข้อย่อยที่ 2.5.6 หน้า 155) ซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้อันแล้วนั้น พบว่ามีสภาพค่อนข้างแตกต่างกัน

4. การพิสูจน์สมมติฐานเบื้องต้นที่ 2

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานที่พืงน่าจะเป็นจริงในภาพรวมขั้นต้น พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานที่น่าจะเป็นจริงดังกล่าวนี้ น่าจะมีสภาพและความเข้มข้นของอิทธิพลแตกต่างจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานที่พึงปรารถนา ซึ่งส่งผลให้ลักษณะภารกิจและรูปแบบขององค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานในปัจจุบันไม่มีความสอดคล้องกับสภาพดังกล่าวด้วย แต่การกล่าวในลักษณะเช่นนี้ยังต้องได้รับการยืนยันให้เห็นอย่างชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยจึงจำเป็นที่จะดำเนินการพิสูจน์ข้อค้นพบนั้นในเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดการทดสอบข้อค้นพบเป็นสมมติฐาน คือ

สมมติฐานเบื้องต้นที่ 2 ปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง มีลักษณะและน้ำหนักของอิทธิพลแตกต่างจากปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา และปัจจัยสำคัญตามสภาพการปัจจุบัน

ในการพิสูจน์สมมติฐานเบื้องต้นที่ 2 นี้ผู้วิจัยได้นำผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา และปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ในแต่ละประเด็น มาให้ค่าคะแนนความแตกต่าง หาผลรวมและเฉลี่ยค่าคะแนนเพื่อสรุปผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายประเด็น ด้วยวิธีการเช่นเดียวกับการพิสูจน์สมมติฐานเบื้องต้นที่ 1 ซึ่งผลปรากฏดังตารางที่ 8.3

ตารางที่ 8.3 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนาและปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงรายประเด็น

การเปรียบเทียบปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา กับ ปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง	ผลการเปรียบเทียบ (ค่าความแตกต่าง)
1. ปัจจัยด้านความต้องการของสังคมไทย	
1.1 ความเป็นประชาธิปไตยในสังคมไทย	แตกต่างกัน (3)
1.2 ผลประโยชน์ของชาติ	ไม่แตกต่างกัน (0)
1.3 ค่านิยมของประชาชนในรัฐ	แตกต่างกันเล็กน้อย (1)
1.4 กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อรัฐ	ไม่แตกต่างกัน (0)
1.5 วิสัยทัศน์ประเทศไทย	ค่อนข้างแตกต่างกัน (2)
1.6 ความปรารถนาของประชาชนในชาติ	ค่อนข้างแตกต่างกัน (2)
สรุป	แตกต่างกันเล็กน้อย
2. ปัจจัยด้านประสิทธิภาพ	
2.1 การลดต้นทุน และการใช้ต้นทุนของรัฐอย่างคุ้มค่า	ไม่แตกต่างกัน (0)
2.2 ความสามารถของระบบบริหารและกลไกของรัฐนำ	ไม่แตกต่างกัน (0)
2.3 การคำนึงถึงวิธีการทำงานที่เป็นระบบ เป็นขั้นตอน สะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง	ไม่แตกต่างกัน (0)
2.4 การวัดผลงานที่คุ้มค่าตามเป้าหมายและเสร็จตามกำหนดเวลา	ไม่แตกต่างกัน (0)
2.5 การเน้นผลงานที่มีคุณภาพ และสัมฤทธิ์ผล	ไม่แตกต่างกัน (0)
2.6 การเอาใจใส่ต่อความพึงพอใจ และการตอบสนองต่อความ ต้องการของประชาชน	ไม่แตกต่างกัน (0)
2.7 การลดการผูกขาด และการเพิ่มบทบาทของภาคเอกชนในการ ดำเนินกิจกรรมสาธารณะของรัฐ	ไม่แตกต่างกัน (0)
สรุป	ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา กับ ปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง	ผลการเปรียบเทียบ (ค่าความแตกต่าง)
3. ปัจจัยด้านการกระจายอำนาจ	
3.1 การกระจายอำนาจการบริหารสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ไม่แตกต่างกัน (0)
3.2 การมอบอำนาจการบริหารจากส่วนกลางสู่ราชการส่วนภูมิภาค	ไม่แตกต่างกัน (0)
3.3 การพัฒนาจังหวัดหรือพื้นที่ที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ	ไม่แตกต่างกัน (0)
3.4 การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก	แตกต่างกัน (3)
3.5 ความสัมพันธ์เชิงหน้าที่ของส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น	ค่อนข้างแตกต่างกัน (2)
3.6 ระดับความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ค่อนข้างแตกต่างกัน (2)
3.7 สักยภาพในการบริหารจัดการบริการสาธารณะของท้องถิ่น	แตกต่างกันเล็กน้อย (1)
3.8 ความสามารถในการตอบสนองความต้องการของประชาชนใน ท้องถิ่น	ไม่แตกต่างกัน (0)
สรุป	แตกต่างกันเล็กน้อย
4. ปัจจัยด้านประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน	
4.1 ระดับการเติบโตขึ้นของภาคประชาชน	แตกต่างกันเล็กน้อย (1)
4.2 หลากหลายการรวมตัวเป็นกลุ่มหรือองค์กรภาคประชาชน	แตกต่างกันเล็กน้อย (1)
4.3 ระดับความเข้มแข็ง และการเชื่อมโยงเครือข่ายของกลุ่มและ องค์กรประชาชน	ค่อนข้างแตกต่างกัน (2)
4.4 จุดเน้นของบทบาท กิจกรรม และการเคลื่อนไหวของภาค ประชาชน	แตกต่างกัน (3)
4.5 ระดับความสำนึกสาธารณะ หรือ ความตระหนักถึงส่วนรวม ของภาคประชาชน	แตกต่างกัน (3)
4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ ปึงเจกบุคคล และกลุ่มองค์กร ประชาชน	แตกต่างกัน (3)
สรุป	ค่อนข้างแตกต่างกัน

การเปรียบเทียบปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา กับ ปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง	ผลการเปรียบเทียบ (ค่าความแตกต่าง)
5. ปัจจัยด้านกฎหมาย	
5.1 ความชัดเจน ความแน่นอน และสมเหตุสมผลของกฎหมาย	แตกต่างกันเล็กน้อย (1)
5.2 ความชอบธรรมในเนื้อหาและกระบวนการตรากฎหมาย	แตกต่างกันเล็กน้อย (1)
5.3 ความสามารถในการบังคับใช้และการปฏิบัติตามกฎหมายของ กลไกของรัฐ	ค่อนข้างแตกต่างกัน (2)
5.4 ระดับความเป็นธรรมที่ประชาชนจะได้รับจากกฎหมายและการ คุ้มครองของกฎหมาย	ไม่แตกต่างกัน (0)
5.5 การแบ่งแยกโครงสร้าง หน้าที่ และอำนาจขององค์กรที่บังคับ ใช้กฎหมาย และการคานอำนาจ	ค่อนข้างแตกต่างกัน (2)
5.6 การตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร และการควบคุมการ ใช้อำนาจทางปกครอง	ค่อนข้างแตกต่างกัน (2)
สรุป	แตกต่างกันเล็กน้อย

จากตารางที่ 8.3 พบว่าการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา และปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงในแต่ละประเด็น สามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

ปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา และปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงในด้านความต้องการของสังคมไทยนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันเล็กน้อย

ปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา และปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงในปัจจัยด้านประสิทธิภาพนั้นมีลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน

ปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา และปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงในการกระจายอำนาจนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันเล็กน้อย

ปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา และปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงในด้านประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนนั้นมีลักษณะที่ค่อนข้างแตกต่างกัน

ปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา และปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงในด้านกฎหมายนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันเล็กน้อย

ผู้วิจัยได้นำผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา และปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงรายประเด็นข้างต้นมาประมวลเข้าด้วยกัน และสร้างเป็นข้อสรุปในองค์รวมได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8.4 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนาและปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงในองค์รวม

การเปรียบเทียบปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา กับ ปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง	ผลการเปรียบเทียบ (ค่าความแตกต่าง)
1. ด้านความต้องการของสังคมไทย	แตกต่างกันเล็กน้อย
2. ด้านประสิทธิภาพ	ไม่แตกต่างกัน
3. ด้านการกระจายอำนาจ	แตกต่างกันเล็กน้อย
4. ด้านประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน	ค่อนข้างแตกต่างกัน
5. ด้านกฎหมาย	แตกต่างกันเล็กน้อย
สรุป	แตกต่างกันเล็กน้อย

จากตารางข้างต้นพบว่า ผลการเปรียบเทียบปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานที่พึงปรารถนา และปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานที่น่าจะเป็นจริงมีลักษณะที่แตกต่างกันเล็กน้อย ซึ่งผลดังกล่าวนี้ถือเป็นข้อสรุปการค้นพบที่ 1 ที่จะนำไปสู่การสรุปสมมติฐานเบื้องต้นที่ 2 ต่อไป

ในการสร้างข้อสรุปลำดับถัดไปเพื่อประกอบการพิสูจน์สมมติฐานนั้นผู้วิจัยได้นำปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงทั้ง 5 ปัจจัยมาจัดลำดับความสำคัญหรือกำหนดน้ำหนัก โดยพิจารณาจากการข้อมูลการจัดลำดับโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐาน รวมทั้งเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในแต่ละประเด็น ประกอบกับผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนาและปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงในองค์รวมข้างต้น

ผลการพิจารณาสรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานที่น่าจะเป็นจริงในลำดับแรกคือ ปัจจัยด้านความต้องการของสังคมไทย ลำดับรองลงมาคือ ปัจจัยด้านประชาสังคมและการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ลำดับถัดมาคือ ปัจจัยด้านกฎหมาย ลำดับต่อมาคือ ปัจจัยด้านการกระจายอำนาจ และลำดับสุดท้าย คือ ปัจจัยด้านประสิทธิภาพ

เมื่อได้ผลข้างต้นผู้วิจัยได้นำลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง ลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา (ในบทที่ 6 หน้า 156) และลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพปัจจุบัน (ในบทที่ 5 หน้า 137) มาเปรียบเทียบกัน เพื่อนำไปวิเคราะห์ความแตกต่างที่ละคู่ ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8.5 แสดงการเปรียบเทียบลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง ปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา และปัจจัยสำคัญตามสภาพปัจจุบัน

ปัจจัยสำคัญ	ลำดับน้ำหนัก/ความสำคัญของปัจจัยตามสภาพ		
	ปัจจุบัน	ที่พึงปรารถนา	ที่น่าจะเป็นจริง
1. ด้านความต้องการของสังคมไทย	3	3	1
2. ด้านประสิทธิภาพ	1	1	5
3. ด้านการกระจายอำนาจ	2	4	4
4. ด้านประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน	4	2	2
5. ด้านกฎหมาย	5	5	3

จากตารางข้างต้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเฉพาะลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพปัจจุบัน และลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา พบว่า ปัจจัยสำคัญทั้งสองมีลำดับน้ำหนักที่ตรงกันมีอยู่จำนวน 3 ปัจจัย และแตกต่างกันมีอยู่จำนวน 2 ปัจจัย

ส่วนการพิจารณาเปรียบเทียบเฉพาะลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา และลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง พบว่า ปัจจัยสำคัญทั้งสองมีลำดับน้ำหนักที่ตรงกันมีอยู่จำนวน 2 ปัจจัย และแตกต่างกันมีอยู่จำนวน 3 ปัจจัย

สำหรับการพิจารณาเปรียบเทียบเฉพาะลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพปัจจุบัน และลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง พบว่า ปัจจัยสำคัญทั้งสองไม่มีลำดับน้ำหนักใดที่ตรงกันเลย

จากผลการเปรียบเทียบข้างต้น กล่าวได้ว่า ปัจจัยสำคัญตามสภาพปัจจุบัน กับปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนามีลำดับน้ำหนักที่แตกต่างกันค่อนข้างน้อย ปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนากับปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงมีลำดับน้ำหนักที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก และปัจจัยสำคัญตามสภาพปัจจุบันกับปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงมีลำดับน้ำหนักแตกต่างกันอย่างสมบูรณ์ ซึ่งผลดังกล่าวนี้ถือเป็นข้อสรุปการค้นพบที่ 2

เมื่อนำข้อสรุปการค้นพบที่ 1 ที่ยืนยันว่า ปัจจัยสำคัญที่พึงปรารถนา และปัจจัยสำคัญที่น่าจะเป็นจริงมีลักษณะที่แตกต่างกันเล็กน้อย มาประกอบเข้าด้วยกันกับข้อสรุปการค้นพบที่ 2 ข้างต้นที่ยืนยันว่า ปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง ปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา และปัจจัยสำคัญตามสภาพปัจจุบันมีลำดับน้ำหนักที่แตกต่างกัน สามารถนำไปสู่การสรุปสมมติฐานเบื้องต้นที่ 2 ได้

โดยกล่าวได้ว่าข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องและเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ นั่นคือ ปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง มีลักษณะและลำดับน้ำหนักของอิทธิพลแตกต่างจากปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา และปัจจัยสำคัญตามสภาพการณ์ปัจจุบัน

5. การพิสูจน์สมมติฐานเบื้องต้นที่ 3

จากการสรุปการพิสูจน์สมมติฐานเบื้องต้นที่ผ่านมาทั้งสองข้อ ได้แสดงนัยถึงความไม่สอดคล้องระหว่างสภาพสังคม และปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง กับลักษณะภารกิจและรูปแบบองค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานในปัจจุบัน ซึ่งอาจนำไปสู่การทบทวนและกำหนดรูปแบบขององค์กรเสียใหม่ให้มีความเหมาะสมกับสภาพในอนาคตยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าจำเป็นที่จะดำเนินการพิสูจน์การกล่าวอ้างข้างต้นนี้ให้ชัดเจน จึงได้กำหนดแนวทางการทดสอบเป็นสมมติฐาน คือ

สมมติฐานเบื้องต้นที่ 3 ลักษณะบริการสาธารณะและรูปแบบองค์กรจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานตามสภาพปัจจุบัน ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคม และปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง

ในการพิสูจน์สมมติฐานเบื้องต้นที่ 3 นี้ผู้วิจัยจะใช้วิธีการพิจารณาผลการเปรียบเทียบและข้อสรุปที่ผ่านมา ประกอบการอ้างอิงถึงหลักการพื้นฐานในการกำหนดภารกิจและรูปแบบขององค์กร โดยจะนำมาวิเคราะห์ อนุมาน และให้เหตุผลเพื่อให้เกิดความสมเหตุสมผลพอเพียงแก่การสรุปสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาถึงหลักการพื้นฐานในระบุงานกิจและกำหนดรูปแบบขององค์กรนั้น พบว่าในการกระทำได้กล่าวจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยที่มีส่วนสัมพันธ์กับองค์กร และสภาพแวดล้อมที่เป็นบริบทสำคัญขององค์กร ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขสำคัญที่มีอิทธิพลต่อองค์กร โดยสภาพแวดล้อมจะเป็นเงื่อนไขหรือตัวแปรที่ใช้ในการให้น้ำหนักหรือความสำคัญของปัจจัยแต่ละปัจจัย อีกทั้งสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่มีส่วนสัมพันธ์กับองค์กรเหล่านั้นยังเป็นเงื่อนไขในการระบุงานกิจและกำหนดรูปแบบขององค์กร

หากพิจารณาหลักการพื้นฐานข้างต้นในเชิงย้อนทิศทาง จะพบประเด็นที่น่าจะนำไปสู่ การพิสูจน์สมมติฐานได้ 2 ประเด็น คือ หนึ่ง ลักษณะน้ำหนักของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ กำหนดภารกิจและรูปแบบองค์กรนั้นย่อมผันแปรไปตามเงื่อนไขของสภาพแวดล้อม สอง ภารกิจและรูปแบบองค์กรที่ได้รับการกำหนดขึ้นภายใต้เงื่อนไขใด ย่อมมีความเหมาะสมเฉพาะ กับเงื่อนไขนั้น หรือเงื่อนไขที่คล้ายคลึงกันเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยจะอาศัยหลักการพื้นฐานข้างต้นนี้ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการพิสูจน์สมมติฐาน โดยจะนำข้อมูลและอ้างเหตุผลสนับสนุนไปพร้อมกัน

เมื่อย้อนกลับไปพิจารณาผลการเปรียบเทียบลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพที่ น่าจะเป็นจริง ปัจจัยสำคัญตามสภาพที่พึงปรารถนา และปัจจัยสำคัญตามสภาพปัจจุบัน โดยจะ เฉพาะผลการเปรียบเทียบในคู่สุดท้ายที่แสดงให้เห็นว่าลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพ ปัจจุบัน และลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่าง สมบูรณ์ หรือกล่าวในอีกทิศทางหนึ่งทั้งสองสภาพปัจจุบันมีลำดับน้ำหนักที่ไม่คล้ายคลึงกันเลย

จากผลดังกล่าวหากนำมาพิจารณาตามหลักการพื้นฐานในการระบุภารกิจและกำหนด รูปแบบขององค์กรประเด็นที่หนึ่งที่ว่า ลักษณะน้ำหนักของปัจจัยที่อิทธิพลต่อการกำหนด ภารกิจและรูปแบบองค์กรนั้นย่อมผันแปรไปตามเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมนั้น ได้แสดงให้เห็น ว่า การที่ลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพปัจจุบัน และลำดับน้ำหนักของปัจจัย สำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง ไม่คล้ายคลึงกัน เป็นผลเกิดเกี่ยวเนื่องมาจากการที่บริบท หรือ สภาพสังคมที่เป็นเงื่อนไขในการกำหนดลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพปัจจุบัน และ สภาพสังคมที่เป็นเงื่อนไขในการกำหนดลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็น จริงมีความแตกต่างกันด้วย

หากสภาพสังคมที่เป็นเงื่อนไขในการกำหนดลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพ ปัจจุบัน และสภาพสังคมที่เป็นเงื่อนไขในการกำหนดลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพที่ น่าจะเป็นจริงมีลักษณะความคล้ายคลึงกันแล้ว ลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพปัจจุบัน และลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงก็น่าจะคล้ายคลึงกัน หรือไม่มีความ แตกต่างกันด้วย

ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า ทั้งสภาพสังคมและลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตาม สภาพปัจจุบัน มีความแตกต่างจาก สภาพสังคมและลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพที่ น่าจะเป็นจริง

เมื่อพิจารณาในประเด็นถัดไป คือ ภารกิจและรูปแบบขององค์กรที่ได้รับการกำหนดขึ้น ภายใต้เงื่อนไขใด ย่อมมีความเหมาะสมเฉพาะกับเงื่อนไขนั้น หรือเงื่อนไขที่คล้ายคลึงกันเท่านั้น พบว่า ลักษณะบริการสาธารณะและรูปแบบองค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจ

พื้นฐานของไทยซึ่งได้กล่าวถึงไปแล้วในเนื้อหาตอนต้นนั้น ก็เป็นไปตามประเด็นนี้เช่นกัน กล่าวคือ การกิจและรูปแบบขององค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานของไทย ได้รับการออกแบบขึ้นอาศัยอิทธิพลจากเงื่อนไขสภาพสังคมและปัจจัยสำคัญตามสภาพปัจจุบัน มิได้เป็นการกำหนดขึ้นโดยปราศจากหลักการพื้นฐาน และมีได้เป็นปรากฏการณ์ในเชิงวิวัฒนาการเช่นกัน

หากเงื่อนไขสภาพสังคม และลักษณะของปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานได้เปลี่ยนแปลง หรือมีความผันแปร แตกต่างไปจากเดิม แล้วภารกิจและรูปแบบขององค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานก็ควรได้รับการทบทวนเพื่อกำหนดและออกแบบใหม่ให้มีความสอดคล้องกันด้วย

ดังนั้น เมื่อสังคมปัจจุบันผันแปรไปในอนาคตและมีลักษณะเป็นดังสังคมตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงแล้ว ผู้นำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพปัจจุบันก็จะเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขดังกล่าวด้วย โดยผู้นำหนักของปัจจัยในอนาคตจะมีลักษณะเช่นเดียวกับลำดับน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงด้วย หากเป็นเช่นนี้แล้วลักษณะภารกิจและรูปแบบขององค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานของไทยก็จะมีแตกต่างจากปัจจุบันตามเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไป

หากสภาพสังคมและน้ำหนักของปัจจัยสำคัญตามสภาพปัจจุบันเปลี่ยนแปลงแตกต่างไปจากสภาพที่เป็นอยู่ แต่ลักษณะภารกิจและรูปแบบขององค์กรที่จัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานของไทยยังมีสภาพคงดังเดิมก็จะนำไปสู่สภาพที่มีความขัดแย้ง กดดัน หรือมีความไม่สอดคล้องกันระหว่างบริบทสภาพสังคม อิทธิพลของปัจจัย การกิจและรูปแบบขององค์กรได้

จากการความพยายามในการให้เหตุผลตามข้อมูลและหลักการข้างต้น มีความสมเหตุสมผลเพียงพอที่จะนำไปสู่การสรุปสมมติฐานที่ 3 ได้

โดยกล่าวได้ว่า การแสดงเหตุผลดังกล่าวมีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดนั้น คือ ลักษณะบริการสาธารณะและรูปแบบองค์กรจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานตามสภาพปัจจุบัน ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคม และปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริง

ผลของการพิสูจน์สมมติฐานเบื้องต้นทั้งสามสมมติฐานในบทนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องทำนาย ลักษณะบริการสาธารณะและรูปแบบองค์กรจัดทำบริการสาธารณะประเภทภารกิจพื้นฐานของไทยให้มีความสอดคล้อง หรือตอบสนองกับสภาพสังคมและอิทธิพลของปัจจัยสำคัญตามสภาพที่น่าจะเป็นจริงมากยิ่งขึ้น